

Sygn. akt II UZ 70/15

POSTANOWIENIE

Dnia 13 kwietnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący)

SSN Zbigniew Myszka

SSN Piotr Prusinowski (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku P. Spółki z o.o. z siedzibą w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych
z udziałem zainteresowanego Ł. R.
o wydanie zaświadczenia,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 13 kwietnia 2016 r.,
zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Apelacyjnego
z dnia 25 marca 2015 r.,

**uchyla zaskarżone postanowienie i nie obciąża organu
rentowego kosztami postępowania zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 25 marca 2015 r. Sąd Apelacyjny odrzucił apelację P. Spółka z o.o.

Orzeczenie zapadło w sprawie z odwołania płatnika składek od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o odmowie wydania zaświadczenia o podleganiu ustawodawstwu polskiemu (w trakcie skierowania do pracy za granicą). Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 20 sierpnia 2014 r. oddalił odwołanie. Rozstrzygnięcie to zostało zaskarżone apelacją przez P. Sąd drugiej instancji w dniu 26 stycznia 2015 r. wezwał skarżącego do uzupełnienia braków formalnych

apelacji przez wskazanie wartości przedmiotu zaskarżenia. W odpowiedzi płatnik składek podał, że wartość przedmiotu zaskarżenia w przedmiotowej sprawie stanowi objęcie ubezpieczeniem społecznym. W ocenie apelującego rozpoznawany spór należy do kategorii spraw o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, w których skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu sporu.

Sąd Apelacyjny nie podzielił tej argumentacji i zgodnie z art. 370 k.p.c. odrzucił środek odwoławczy.

W zażaleniu płatnik składek wskazał na naruszenie art. 370 k.p.c. i art. 373 k.p.c. przez niewłaściwą ocenę prawną sprawy i przyjęcie, że nie doszło do podania wartości przedmiotu zaskarżenia. Domagał się uchylenia postanowienia w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest trafne.

W tym samym układzie zdarzeń, występującym między tymi samymi stronami, Sąd Najwyższy już wcześniej wypowiadał się w przedmiocie identycznych zażeń wniesionych przez wnioskodawcę. W rozpoznawanej sprawie nie występują okoliczności mogące ocenę tę zmienić. W rezultacie trzeba powtórzyć rozważania zawarte w postanowieniach Sądu Najwyższego z dnia 21 października 2015 r., II UZ 26/15, LEX nr 1938682 i II UZ 24/15, LEX nr 1854105.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury kategoria spraw o „prawa majątkowe” rozumiana jest szeroko. Do takich spraw o charakterze majątkowym mogą należeć również sprawy o wydanie zaświadczenia o „podleganiu nadal ustawodawstwu danego państwa członkowskiego”, które w konsekwencji przekładają się na wysokość należnych do zapłaty z tego tytułu składek na ubezpieczenia społeczne. Prawami majątkowymi są bowiem prawa wywodzące się bezpośrednio ze stosunków prawnych obejmujących ekonomiczne interesy stron (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2006 r., IV CZ 74/06, LEX nr 607280). Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 6 października 2006 r., V CZ 67/06 (LEX nr 327899) stwierdził ponadto, że dla rozróżnienia majątkowego bądź niemajątkowego charakteru konkretnej sprawy nie jest istotne, czy rozpoznawana jest ona w następstwie wytoczenia powództwa o świadczenie,

czy też powództwa o ustalenie albo ukształtowanie prawa lub stosunku prawnego. Sprawą majątkową jest sprawa, w której zgłoszone żądanie zmierza do realizacji prawa lub uprawnienia mającego bezpośredni wpływ na stosunki majątkowe stron. Z tych względów usprawiedliwione jest twierdzenie, że prawami majątkowymi są wszelkie prawa wywodzące się bezpośrednio ze stosunków prawnych obejmujących ekonomiczne interesy stron. A zatem, skoro przedmiotem zaskarżonej decyzji i w konsekwencji odwołania wnioskodawcy było wydanie zaświadczenia na formularzu A1, określającym ustawodawstwo właściwe, to prawidłowo przyjął Sąd drugiej instancji, że jest to sprawa o prawa majątkowe i nie stanowiło wykonania zobowiązania Sądu drugiej instancji wskazanie przez skarżącego, „że wartość przedmiotu zaskarżenia w przedmiotowej sprawie stanowi objęcie ubezpieczeniem społecznym”.

Odrębną kwestią pozostaje jednak możliwość odrzucenia apelacji wobec niewykonania przez skarżącego zobowiązania Sądu drugiej instancji w przedmiocie uzupełnienia braków formalnych apelacji. Wielokrotnie Sąd Najwyższy wskazywał, że odrzucenie apelacji z powodu niezpełnienia braków formalnych w wyznaczonym terminie dotyczy tylko takich braków, które uniemożliwiają nadanie apelacji prawidłowego biegu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 21 lipca 2004 r., II PZ 38/04, LEX nr 1125273; z dnia 28 stycznia 2005 r., III UZ 29/04, OSNP 2005 nr 11, poz. 165; z dnia 11 grudnia 2009 r., II UZ 43/09, LEX nr 583823; z dnia 17 maja 2013 r., II UZ 30/13, niepublikowane). Co prawda w uchwale z dnia 7 lipca 2005 r., II UZP 7/05 (OSNP 2005 nr 24, poz. 396) Sąd Najwyższy zaprezentował stanowisko, że niezpełnienie przez stronę w wyznaczonym terminie braku apelacji polegającego na nieoznaczeniu wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawie o prawo majątkowe (art. 368 § 2 k.p.c.) może stanowić podstawę jej odrzucenia (art. 370 k.p.c.), także w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych, ale miał na względzie przede wszystkim sprawy, w których żądanie dotyczyło określonej kwoty pieniężnej (np. jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy). Wskazanie wartości przedmiotu sporu i przedmiotu zaskarżenia ma bowiem na celu ustabilizowanie przedmiotu sporu i zakresu zaskarżenia dla eliminacji możliwości dowolnego ich określania w poszczególnych stadiach procesu dla potrzeb dopuszczalności zaskarżenia (skargi kasacyjnej) oraz

ponoszenia kosztów procesu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2015 r., I CZ 100/14, LEX nr 1640230). Taka sytuacja nie ma natomiast miejsca w rozpoznawanej sprawie.

Po pierwsze, w ocenie Sądu Najwyższego, wydanie zaświadczenia na formularzu A1, określającego ustawodawstwo właściwe, jest sprawą o podleganie ubezpieczeniu społecznemu. Wystarczy w tej kwestii odwołać się do poglądu Sądu Najwyższego wyrażonego w wyroku z dnia 6 sierpnia 2013 r., II UK 116/13 (OSNP 2014 nr 5, poz. 73), że użyte w art. 12 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 883/04 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U.UE Polskie wydanie specjalne Rozdział 05, Tom 05, s. 72 z późn. zm.) oraz art. 14 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 987/09 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) Nr 883/04 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U.UE.L Nr 284, s. 1 z późn. zm.) sformułowanie „podlega ustawodawstwu państwa członkowskiego” oznacza podleganie przepisom tworzącym w danym państwie członkowskim system zabezpieczenia społecznego przez spełnianie kryteriów przewidzianych w tych przepisach do objęcia systemem zabezpieczenia społecznego. W konsekwencji dla uznania, że konkretna osoba podlega ustawodawstwu państwa członkowskiego w przedstawionym wyżej rozumieniu, konieczne jest podleganie przez tę osobę ubezpieczeniu społecznemu na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (np. z tytułu pracy świadczonej na podstawie stosunku pracy lub umowy cywilnoprawnej, czy też z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej). Podleganie ubezpieczeniu społecznemu następuje z mocy prawa i jest konsekwencją istnienia tytułu do ubezpieczenia społecznego (por. Krzysztof Ślebzak „Komentarz do Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004, LEX 2012). Taki sam pogląd wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 2 października 2013 r., II UK 170/13 (OSNP 2014 nr 12, poz. 171) wskazując, że podleganie ustawodawstwu oznacza objęcie danej osoby systemem zabezpieczenia społecznego według zasad obowiązujących w danym państwie członkowskim.

Po drugie, sprawy o podleganie ubezpieczeniu społecznemu, mimo ich majątkowego charakteru mogą być przedmiotem skargi kasacyjnej niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 398² § 1 k.p.c.), stała jest też dla tej kategorii spraw stawka wynagrodzenia przysługującego pełnomocnikowi na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 461 z późn. zm.). Mimo, iż ta kategoria spraw nie jest wymieniona *expressis verbis* w przepisach cytowanego powyżej rozporządzenia to na podstawie § 5 powinno się stosować stawkę w sprawach o najbardziej zbliżonym rodzaju, a zatem przyjmuje się, że będzie to stawka wymieniona w § 12 ust. 2 tego rozporządzenia. Analogicznie rozwiązanie przewidziano w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 490 z późn. zm.).

Podsumowując powyższe rozważania stwierdzić należy, że niewskazanie przez skarżącego w apelacji wartości przedmiotu zaskarżenia nie uniemożliwiło nadania apelacji dalszego biegu, a w konsekwencji nieuzupełnienie braku formalnego przez skarżącego nie uzasadniało odrzucenia apelacji na podstawie art. 370 k.p.c.

Z tych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oraz art. 102 k.p.c. orzekł jak w sentencji postanowienia.